

var ligesom starten på hans livsværk som kvadopskriver. I 1821 blev Jóannes ansat som provstens „skriverdrenge“, og dette hverv havde han, til Hentze afgik som provst i 1829.

Omtrent samtidig begynder han at skrive sit eget kvadsavn. Han skriver selv, at dette kom i stand af flere grunde. Flere havde anmodet om at få kvadopskrifter bl.a. provst Hentze, handelsforvalter Jákup Nolsøe og amtsskriver Jens Davidsen. Derfor begyndte han at samle kvad fra hele sysslet. Han sendte opskrifterne til dem, som havde bedt om dem, men han skrev dem alle også ned i sin kvadbog. En anden årsag var, at han vilde vise kommende generationer, hvilke kvad hans generation brugte, thi han var bange for, at de gamle kvad vilde gå i glemselen. Hav var meget produktiv de to årene fra foråret 1821 til foråret 1823, og skrev da 78 kvad og viser i bogen med mere end 8700 vers.

Den 2. december 1823 blev Jóannes gift med Anna Katrína Mikkjálsdóttir i Skála undir Reynum, og da flyttet han ind til sine svigerforældre. Nu blev Jóannes familieforsørger (de fik 5 børn), så omstændighederne til det skriftlige arbejde blev dårligere, men i årene 1824-1831 skrev han dog 12 kvad og viser i sin bog, så det samlede antal kvad og viser blev 90 på 10000 vers.

Hans helbred var ikke godt. Da tyfuspedemien raserede i 1817-18 blev han alvorlig syg og var sengeliggende i mere end 4 måneder, og helt rask belv han ikke før end på efteråret 1820. De første 10 år i ægteskabet var tilstanden upåklagelig, men i 1833 blev han alvorlig syg igen. Han skriver:

„Jeg var stædt i udmarken for at røgt Soid, og paa Hiemveien ved klokken seks følte jeg mig meget mat, og en liden Pine oven paa Panden. Jeg følede derpaa og fornem en Klump som en erte, og jeg havde da kun en halv Mil at gaac til Hus, og der jeg var hiemkommen da var

bylden saa stoer som et Hønseæg, og ved Klokken ti var den som en fuldkommen Mands Næve, og den paafølgende Morgen slap jeg ikke under nogen Hue. Da blev jeg i tre Uger haardelig plaget. Forstanden gik nesten. Provst Hentze besaa den og ansaa den for et dødeligt bræk. Efter tre ugers tid, brød den ud, hvor der udfloed over en Pot forbrændt Blod, som havde saadean Hede, at naar Haanden kom der over varmedes den som af Ild, men Gud vere ævig æret, som formedelst Præstens Haand og gode Raad lod det blive heelt igien efter et halvt Aars-tid, men jeg tabte dengang Hukommelsen og tankekræfterne svækkedes meget“.

Hvor objektiv denne forklaring er kan nok diskuteres, men hans helbred svækkedes så meget, at han var nødt til at slutte som færehyrde, ligeledes måtte hann slutte med både fiskeri, som han også havde taget del i. Så nogenlunde klarede han at arbejde på jorden indengårds, men for at få det til at strække til økonomisk så syede han også færøske klæder og arbejdede som tømmermand.

I 1835 blev han bedt om at ta sig af tiendeindsamlingen. Han skulde tage imod tienden og dele den mellem præst, sysselmand og kirkeværge. Som løn fik han 1/10 af tienden. I 1838 blev han udnævnt til skydsskaffer.

I 1839 blev nuværende kirke her på Sand bygget, og Jóannes blev sat til at have kontrol med pligtarbejdet på kirken, ligeledes med dens vedligeholdelse fremover. Det blev også pålagt ham at have kontrol med andre fælles pligtarbejder i bygden.

Alle de citater, som jeg har læst, er fra hans erindringer. Han begyndte nemlig som ganske ung at skrive ned åndelige salmer og viser. Blandt disse er viser, som han har dikttet om alle lutherske præste på Færøerne, ligeledes en vise om den danske kongerække og om begivenheder i hans tid. Han har samlet disse noter i en bog, og de sidste 60 sider i bogen omfatter hans erindringer.

Denne bog blev i 1924 købt af Landsbiblioteket, som har den i sin varetægt.

Der er mange interessante oplysninger i hans erindringer. Han skriver bl.a. hvor meget, der blev høstet bestemte år, hvor stort både-fiskeriet var, hvor mange får blev slagtet o.s.v.

Han har været meget godt orienteret om det, der skete ude i verden – uden tvivl har han fået læsestof, aviser o.l. fra presten. Ligeledes har han sine anmærkninger til det, som sker i hands tid. Om Treårskrigen 1848-50 skriver han, at han tvivler ikke på, at Vorherre er på danskernes side imod tyskerne. Dengang var kongelig monopolhandel på Færøerne, og der var dem, som arbejdede intenst for at få den afskaffet. Dette syntest han ikke var ret.

Han skriver: „Der raades om ved kommunal Udkast om Anleg af nye Veje saavel de forrige at reparere hvilket tenkes at være at istandsette ved nye handels indbringelser, samt at raade om Indhegninger af Udmarkerne, hvilket alt at afgøres fra Rigsdagen. De gode Herrer mene vel at setta Færøe på bere Føder, ne ieg tror, at Færøe bliver Færøe, og at Indbyggerne selv binde Riis til egen Rump“.

Arbejdet som skydsskaffer og tiendeindsamler udførte han så længe, som kræfterne tillod. Da han som gammel mand sagde dette arbejde fra sig, sendte han sysselmanden dette lille vers:

„Alderdoms Skrøbelighed
bød mig at lægge ned
denne Tjensvillighed;
derpaa jeg takker
nu Tiden lakker
jeg ønsker Eder Fred“.

Jóannes í Króki døde 27. oktober 1869, næsten 76 år gammel.

Han har skrevet sit navn i Færøernes historie som vor største kvadopskriver, og at han er kendt langt ud over landets grænser, er de mange fornemme gæster, som her er forsamlede, bevis på. Vi, som er født og opvokset her på Sand, er også stolte over, at vores bygd har fostret denne

Bergur Jacobsen, landsstýrismaður flytur fram røðu

Millum tey mongu, sum vórðu komin at lýða á var eisini Jógvan Adolf Johannesen, tingmaður

Familjan varð væl umboðað henda dagin

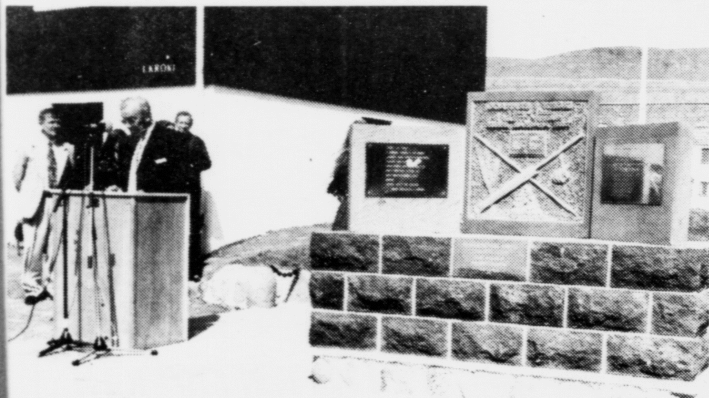
mand.

Det er også i taknemmelighed til ham og hans livsgerning, at en af hans slægtninge, Maria Krog, i sit testamente afsatte midler til at rejse ham en mindesten på stedet, hvor hans vugge stod.

Hendes bror murermester Tummas Krog har med ildhu gjort hendes vilje til virkelighed, men det skal vi høre mere om på lørdag, når mindestenen blir officielt afsløret.

Takk for opmærksomheden

mynidr Oskar Oskarson

Tummas Krog flytur fram røðu